

Als mijn leven stopt, kan een ander verder...

Infobrochure orgaandonatie

Az Damiaan
Dicht bij het leven

© Az Damiaan vzw, februari 2017. Niets uit deze brochure mag worden overgenomen zonder uitdrukkelijke toestemming.

Deze brochure bevat algemene informatie en is bedoeld als aanvulling op het gesprek met uw zorgverlener.

Voorwoord

Wanneer u geconfronteerd wordt met het begrip 'orgaandonatie', wil dit zeggen dat u zopas een familielid, een partner of een ander dierbaar persoon bent verloren. Daardoor bevindt u zich momenteel in een moeilijke situatie en staat u voor het nemen van veel moeilijke beslissingen.

Als intensieve zorgen bieden wij u deze brochure aan, met antwoorden op vragen rond het begrip 'orgaandonatie' en wat hier allemaal bij komt kijken.

Wat is orgaandonatie

Een nieuw orgaan nodig hebben, kan iedereen overkomen. Vaak is het een allerlaatste kans op herstel. Het zieke orgaan wordt dan vervangen door een gezond orgaan van een donor. De donororganen kunnen afkomstig zijn van een levende of overleden donor.

De meeste donororganen zijn afkomstig van overleden patiënten, die ten gevolge van een ziekte of ongeval hersendood waren. Andere orgaandonaties gebeuren door patiënten met dodelijke verwondingen, waarbij de beademing wordt gestopt en er een hartstilstand optreedt.

Eén persoon kan met zijn organen tot acht mensenlevens redden.

Wat is 'hersendood' (DBD)?

Hersendode patiënten zijn patiënten die een onomkeerbare hersenbeschadiging hebben opgelopen door bijvoorbeeld een ongeval, een hersenbloeding, een gezwel in de hersenen, door zuurstoftekort na een hartstilstand, ...

Personen met zware hersenbeschadiging kunnen niet meer zelfstandig ademen, waardoor de ademhaling wordt overgenomen door een beademingstoestel. Ook andere organen hebben ondersteuning nodig: het hart en de bloeddruk worden ondersteund dankzij medicatie, ... Het lijkt soms alsof uw naaste, omringd door vele machines, ligt te slapen. Het lichaam voelt warm aan, u ziet een hartslag en een bloeddruk op de monitor.

In de eerste plaats zullen de artsen er alles aan doen om het leven van uw naaste te redden. Soms is de schade ter hoogte van de hersenen echter te groot waardoor de hersenen geen bloed meer krijgen en dus ook geen zuurstof. Wanneer er een volledig en onherstelbaar verlies van alle functies van de hersenen is, spreekt men van 'hersendood'. Dit is een onomkeerbare toestand, waaruit uw naaste nooit meer wakker kan worden.

Wanneer de hersendood na verschillende (neurologische) onderzoeken werd vastgesteld, zal de therapie stopgezet worden. Alvorens de behandeling volledig te stoppen, wordt samen met u orgaandonatie overwogen.

Wat is ‘cardiale dood’ (DCD)?

Een potentiële DCD-donor is een patiënt die overlijdt ten gevolge van een onomkeerbaar circulatoir arrest, nadat besloten werd om de levensnoodzakelijke, ondersteunende therapie te stoppen. De grote meerderheid van de DCD-donoren zijn patiënten met dodelijke verwondingen, waarbij de beademing wordt gestopt en er een hartstilstand optreedt. Andere potentiële donoren zijn die patiënten waarbij de reanimatie na een hartstilstand geen succes heeft.

Is de patiënt wel zeker overleden wanneer men beslist om organen voor transplantatie weg te nemen?

Elk ziekenhuis volgt een vaste procedure waarbij verschillende wetenschappelijke onderzoeken worden uitgevoerd om de hersendood ondubbelzinnig vast te stellen.

Het is wettelijk bepaald dat de dood door drie onafhankelijke artsen, die niet bij het transplantatieteam zijn betrokken, moet worden vastgesteld. Bij een gewoon overlijden stelt slechts één arts het overlijden vast.

Het tijdstip van overlijden is het moment waarop de derde arts het overlijden vaststelt.

Wat zegt de Belgische wet over donatie?

De Belgische wetgeving is gebaseerd op de 'veronderstelde instemming' tot donatie. Dat wil zeggen dat iedere Belg, bij overlijden, automatisch donor wordt tenzij hij/zij bij leven kenbaar heeft gemaakt dit niet te willen (verzet heeft aangetekend).

Vanaf 18 jaar kan iedereen zijn wens of verzet voor orgaandonatie officieel laten registreren bij de bevolkingsdienst van zijn/haar gemeente.

Indien er geen registratie is en u op de hoogte bent van de mening van uw naaste hieromtrent, kan u die aan de arts meedelen. De arts zal uw wens respecteren. Ook indien u door uw religie bezwaren hebt, zal dit gerespecteerd worden.

Welke organen kunnen worden gedoneerd?

Op voorhand kan worden aangegeven welke organen geschikt zullen zijn voor donatie. Dit wordt bepaald op basis van een medisch onderzoek zoals bloedafnames, een echografie, een cardiogram, ...

Het kan zelfs zijn dat, na overleg met het transplantatiecentrum, er geen organen gebruikt kunnen worden omdat ze niet voor transplantatie geschikt blijken. Indien ze echter wel geschikt zijn, kunnen volgende organen en/of weefsels worden gebruikt:

- voor orgaandonatie: het hart, de longen, de lever, de pancreas, de nieren en de dunne darm
- voor weefseldonatie: de huid, de hoornvliezen, het bot- en peesweefsel, de slagaders en de hartkleppen.

Wie bepaalt welke persoon de organen krijgt?

Eurotransplant is een organisatie van alle transplantatiecentra van België, Nederland, Luxemburg, Duitsland, Oostenrijk, Slovenië en Kroatië die ervoor zorgt dat elk geschonken orgaan bij de meest geschikte persoon terecht komt. Het is een soort databank die voor elk orgaan een wachtlijst bijhoudt. Om te bepalen aan wie men een orgaan toekent, worden de medische gegevens van de donor vergeleken met die van de wachtende personen.

Het zoeken naar de beste match tussen donor en receptor is een must om zo afstoting en verlies van organen te voorkomen.

Er wordt rekening gehouden met de te verwachten uitkomst, de dringendheid en de wachttijd van de ontvanger.

Kunnen we als familie zelf beslissen welke organen weggenomen mogen worden?

In de wetgeving is daarover niets voorzien. Eigenlijk is het niet mogelijk om donerschap te aanvaarden voor slechts bepaalde organen en te weigeren voor andere. Wanneer u als familielid, bij het gesprek met de arts over donatie, het moeilijk hebt met een bepaald orgaan, zal dit echter gerespecteerd worden.

Kunnen organen verkocht of gekocht worden?

Het afstaan van organen en weefsels voor transplantatie gebeurt nooit met een winst oogmerk. Orgaanhandel is wettelijk verboden. In de media is er soms sprake van orgaanhandel of -smokkel. In arme landen zijn hier vermoedens van, maar in West-Europa gebeurt dit niet, door toedoen van Eurotransplant en gelijkaardige organisaties.

Hoe verloopt de donatieprocedure?

Nadat ondubbelzinnig vastgesteld werd dat de patiënt hersendood is, wordt contact opgenomen met de transplantcoördinator. Ons ziekenhuis werkt hiervoor samen met UZ Leuven. Men raadpleegt de databank om na te gaan of er geen verzet tot donatie werd aangetekend. Nadat u hebt toegestemd, wordt de donorbehandeling gestart. Deze behandeling gebeurt op de dienst intensieve zorgen en bestaat uit medische handelingen om de organen van de donor in optimale conditie te houden. Er worden enkele testen gedaan, zoals bloedafname en echografie. Na evaluatie van de potentiële donor worden alle gegevens door het UZ Leuven doorgestuurd naar Eurotransplant, die beslist over de toewijzing van de organen. Van zodra de ontvanger gekend is en voorbereid wordt, wordt met de orgaanwegname bij de donor gestart. Hiervoor komt een team van UZ Leuven naar ons ziekenhuis.

De tijd tussen de vaststelling van het hersendood zijn en de daadwerkelijke operatie is afhankelijk van de snelheid waarmee het medische team ter plaatse kan zijn en de snelheid waarmee de organen aan een ontvanger toegewezen kunnen worden. Meestal varieert dit tussen vier en twaalf uur. Tot de operatie kan worden uitgevoerd, blijft uw naaste op de dienst intensieve zorgen. U mag dan ook bij uw naaste blijven om afscheid te nemen tot die naar de operatiezaal gebracht wordt.

Na de wegname van de organen kan er eventueel nog weefseldonatie plaatsvinden. Daarna gaat het lichaam van uw naaste naar de begrafenisondernemer die u verkiest en wiens naam u aan de verpleegkundige van de dienst intensieve zorgen hebt doorgegeven.

Zijn er kosten aan de donatie verbonden?

Vanaf het moment dat uw naaste hersendood wordt verklaard en u beslist hebt om over te gaan tot transplantatie, staat u niet meer in voor de verdere kosten. De rekening van de verschillende onderzoeken en de donoroperatie op zich wordt gedragen door de mutualiteiten van de ontvangers. U ontvangt dus enkel de rekening met de medische prestaties tot en met de vaststelling van de hersendood.

Heeft donatie een impact op de begrafenis?

Het wegnemen van organen en weefsels gebeurt met grote zorgvuldigheid en met veel respect voor de overledene. Na de donoroperatie ziet men enkel een bleke gelaatskleur en het operatielitteken. De begrafenis of crematie hoeft dus niet uitgesteld te worden vanwege de donatieprocedure en kan op het gewenste tijdstip plaatsvinden.

Kan ik als familie weten welke organen getransplanteerd werden en wie de organen ontvangen heeft?

Orgaantransplantatie verloopt volledig anoniem. Het is door de wetgeving verboden om elke vorm van identiteitsvermelding tussen de donor en ontvanger prijs te geven. Aan de nabestaanden wordt niet verteld wie het orgaan ontvangen heeft. Evenmin wordt aan de ontvanger verteld van wie het donororgaan komt.

Na enkele maanden ontvangt ons ziekenhuis via het transplantatiecentrum minimale gegevens over de donatie. U zal worden opgebeld door de donorcoördinator van het Az Damiaan die u deze gegevens zal mededelen.

Indien het ziekenhuis een anonieme dankbrief van de ontvanger aan de nabestaanden zou ontvangen, zal u deze worden toegestuurd.

Bij wie kan ik terecht indien ik (nadien) nog vragen heb?

Hebt u na het lezen van deze brochure nog bijkomende vragen, aarzel dan niet om contact op te nemen met de artsen of verpleegkundigen van onze afdeling.

U kan ook steeds terecht bij zelfhulpgroepen voor nabestaanden van donoren of patiëntenverenigingen zoals Navado www.navado.be of op de website van de Belgische Gezondheidsfederatie: www.beldonor.be.

Az Damiaan vzw
Gouwelozestraat 100
8400 Oostende
Tel. +32 (0)59 41 40 40
Fax +32 (0)59 41 40 20
info@azdamiaan.be
www.azdamiaan.be